



עלון מס' 721 שנה ט"ו מו"ר אבי - יעקב בן רחל ז"ל - א' ניסן כ"ח אדר תשפ"ה

999 תשפ"ה

פְּקוּדֵי - תוֹכֵן עֲנִינֵי הַפְּרָשָׁה

- א. חשבון כמות הזהב, הכסף והנחושת בהם השתמשו לעבודת המשכן (לח, כא-לט).
ב. עשיית בגדי הכהונה: האפוד והחושן, ועליהם האבנים לזכרון בני ישראל, המעיל, הפתנת, המצנפת, האבנט, והציץ שעליו נחרט "קודש לה" (לט, כב-לב).
ג. המשכן וכליו הובאו אל משה וברך את העוסקים במלאכה.
ד. ה' ציוה את משה להקים את המשכן בראש חודש ניסן ולקדשו בשמן המשחה, ולקדש את אהרן ובניו, ולמשחם.
ה. סדר הקמת המשכן ע"י משה רבינו: אדנים, עליהם קרשים ובהם בריחים, ועמודי מסך הפתח, ועליהם יריעות צמר ושש משזר, ויריעות עזים, וכיסוי עורות אילים ותחש, והניח את הלוחות בארון, ואת הבדים בארון והכפרת מכסה מלמעלה, והביא את הארון למשכן, ופרכת לקדש הקדשים, שלחן בצפון, ועליו סידר את לחם הפנים, ומולו בדרום המנרה, והדליק את הנרות, ובאמצע מזבח הקטרות, והקטיר עליו קטורת הסמים. ומסך בפתח המשכן, ומזבח העולה בפתח המשכן (בחצר מול פתח אהל מועד) והקריב עליו את התמיד ומנחת הנסכים, את הכיר וכונו שם בין אהל מועד למזבח העולה (משוך לדרום, ואין הפסק בין המזבח לאהל מועד).
ו. ענן ה' כיסה את אהל מועד, אות על שכינת ה' במשכן.
ז. והענן, הוא סימן לבני ישראל לחניה, ולמסע (מ, לד-לח).

פרשת פקודי מסיימת את חומש שמות - ספר הגלות והגאולה. הפרשה מתארת את סיום בניית המשכן ואת תיאור ההוצאות והתרומות של עם ישראל. כל פרט במשכן נמסר בצורה מדויקת, ורבים תוהים מה המשמעות של כל חזרה על פרטים ונתונים, שכן כבר נזכרו חלקם בפרשיות הקודמות. הנה מעשיה שיכולה להאיר את המשמעות של פרשת פקודי: בעירה קטנה חי לו אדם זקן, עם חכמת חיים - נסיון רב, שיצא כל יום לשוק כדי לקנות מצרכים לביתו. הוא היה פשוט במידותיו, ולא היה דבר יוצא דופן במראהו, אך היה בו אור פנימי חזק שהקרין לכל עבר. אחת מהתכונות הידועות שלו היתה ההתמדה והדיוק. הוא תמיד היה קונה את המצרכים הנכונים, בצורה מדודה ומדוקדקת. יום אחד פנה אליו נער צעיר וסקרן ושאל אותו: "מה סוד הצלחתך? כיצד תמיד אתה מצליח בחיים, תמיד מוצא את הדרך, תמיד שומר על יציבות, כאילו יש לך מצפן פנימי שמכוון אותך?"...

הזקן חיך וחיך ואמר לו: "הסוד", הוא אמר, "הוא דווקא בשמירה על הפרטים הקטנים. זה לא תמיד על מה שאתה רואה, אלא על מה שאתה שם לב אליו. כל דבר חשוב, כל פרט חשוב, גם אם הוא קטן ונראה לא משמעותי. כמו השוק שבו אני קונה, כל ירק, כל פרי, כל תבלין יש לו תפקיד. כאשר אתה שם לב לפרטים הקטנים, אתה מבין איך כל דבר מתחבר בצורה מושלמת".

הנער חשב על דברי הזקן במשך ימים ארוכים. הוא הבין שהרבה פעמים הוא ראה את החיים כעניין גדול וכולל, והוא לא שימת לב לפרטים הקטנים שמהם נבנים הדברים הגדולים. הוא התחיל לשים לב למה שקורה סביבו - למילים הקטנות שהוא אומר להוריו, להתנהגויות הפשוטות שהוא עושה עם חבריו. עם הזמן, הוא התחיל להבין איך כל פרט קטן משפיע על התמונה הגדולה.

כמה ימים לאחר מכן, הוזמן הנער להשתתף בפרויקט קהילתי חשוב בעירו. כולם היו עסוקים במשימה הגדולה, אבל הוא מצא את עצמו תורם דווקא בפעולות הקטנות - ארגון וסידור, עזרה באותם פרטים שלא שמו לב אליהם. בסופו של דבר, כאשר המשימה הושלמה בהצלחה, הוא הבין שלולא כל אחד מהם היה מתפקד במדויק בפרטים הקטנים, לא היה אפשר להשלים את הפרויקט כולו. כך, בחיי היום-יום שלנו, הרבה פעמים אנחנו שוכחים את החשיבות של הפרטים הקטנים.

פרשת פקודי מלמדת אותנו שהמשכן, שהוא המקום הקדוש ביותר שבו שוכנת השכינה, לא נבנה על ידי פעולה אחת גדולה, אלא על ידי עבודת פרטים מדויקת שכל פרט בהם היה חשוב ונחוץ. כל תרומה, קטנה או גדולה, היא משמעותית במבנה הכללי. כאשר כל אחד מבני ישראל תרם את חלקו, זה לא רק יצר את המשכן, אלא גם חינך אותנו להבנה שכאשר פועלים בצוותא ובתשומת לב לפרטים הקטנים, כל אחד מאיתנו תורם למערכת הגדולה והקדושה. ללמדנו, כל פרט הוא חשוב, גם אם הוא לא תמיד נראה משמעותי, ועלינו להעריך את הדברים הקטנים והמדויקים, שכן הם אלו שמרכיבים את התמונה הגדולה.

אבי אהרן

וַיִּרְא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה... וַיְבָרֶךְ אֹתָם מֹשֶׁה" (ל"ט, מ"ג) - מהי הברכה שאמר משה

אומר המדרש (במדבר רבה ז"ב, ט) הברכה היא: "ויהי נועם ה' אלוקינו.. אמר להם תשרה השכינה במעשי ידיכם". כתב רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל: ידע משה רבינו כי אלו העוסקים בבניית המשכן באו מארץ מצרים היא צוען, ומי יודע אם לא ירצו חלילה להכניס כאן בקודש את היופי המצרי, את המושגים המצריים. ועל זה התפלל משה 'ויהי נועם' - 'יהי רצון שיהיה ה'נועם' - היופי והנעימות - 'ה' אלוקינו עלינו' - יהיו במושגים השייכים לנו - נועם אלוקי, ולא הנועם המצרי והאדומי. עוד התפלל משה 'ומעשה ידינו כוננה עלינו' - את הסבל, את הקרבנות, את היגיעה הצער והיגון ששילמנו בעד זה, אל יהי לבטלה, אלא יהי לבניין עדי עד. ומובא במדרש 'ילקוט ש"ב קס"ד) כתוב אחד אמר 'מגדל' וכתוב אחד אמר 'מגדול', ר' יודן אומר, לפי שאין ישועתה של אומה זו באה בבת אחת, אלא מגדלת והולכת, ומהו 'מגדול' - שנעשה לה מלך המשיח כמגדל גדול, שנאמר "מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב". אולם דבר זה תלוי בנו - 'ומעשה ידינו כוננה עלינו' - להשקיע כוחות גדולים שיהיה מתקיים ועולה ומתגדל. עלינו לבנות ולבצר את בתי הכנסיות ובתי המדרשות, ללחום נגד עמי-הארצות, לפנות כלים מפני הטומאה, ואז נזכה 'למגדול ישועות מלפני' - לבנין הבית הגדול והקדוש לגאולה שלמה במהרה בימינו. [דברי אגדה]

ימי אהבה וימי שנאה

כתוב ב"ספר הישר" לרבנו תם, שישינו מושג של "ימי אהבה" ו"ימי שנאה".

בימי האהבה אדם קם בבוקר שמח, יש לו מצב רוח. הוא מתפלל טוב, לומד טוב ומרגיש סייעתא דשמיא. הוא מרוצה מעצמו ומאיר פנים לכל אדם.

בימי השנאה המצב בדיוק הפוך: הוא קם בבוקר ומרגיש שאינו יודע בשביל מה הוא קם. אין לו חשק לעשות כלום, לא להתפלל, לא ללמוד וגם לא לדבר עם אנשים. לפעמים יש לכך סיבה ולפעמים גם ללא סיבה.

הסטייפלר זצ"ל אמר, שהדבר הראשון שצריך לדעת הוא שהימים האלו עוברים! אדם שנמצא "בפנים" בטוח שלעולם ועד לא יצא מזה. כך הוא מתדרדר מדחי אל דחי. זוהי טעות גמורה!

חז"ל (עבודה זרה נה). אמרו שלכל צרה או חולי יש רגע מדויק מתי הם מגיעים ומתי הם הולכים. אל-לו לאדם לעמוד עם סטופר ביד! לפעמים זה מהר יותר ולפעמים זה אורך זמן רב יותר, אבל בסוף זה עובר!

ההנהגה הנכונה בימי השנאה אל ימדוד אדם את עצמו בימי השנאה, לא ביחס לאחרים, איך פלוני מצליח ואיך הולך לו, וגם לא ביחס לעצמו, איך בימי האהבה הכול זרם לו בטוב ובנעימים, בתפילה ובלימודים, ואיך עכשיו הכול צולע. לא צריך למדוד! לכל תקופה ישנו התפקיד שלה.

אני זוכר את התקופה האחרונה בחיי של הרב אלישיב זצ"ל. בתקופה זו הוא נחלש מאוד. ראו אותו במשך כמה שבועות אוחז באותו דף, באותה סוגיה. גאון ורב שכמותו היה צריך להישבר ממצב שכזה, אבל הוא לא נשבר! הוא המשיך ללמוד באותה התמדה.

דבר נוסף שצריך לדעת: גם בימי השנאה צריך להשתדל לשמור על סדר יום מסודר. לישון בזמן, לקום בזמן, לאכול בזמן, ללמוד עם חברותא. זאת בד בבד עם הצורך להרפות קצת ולא לדרוש מעצמו את אותן הדרישות שהיו לו בימי האהבה. כלומר להוריד לחץ מעומק הלימוד, חשוב מאוד לזכור את דברי חז"ל הקדושים (אבות דרבי נתן), שפעם אחת בצער חשובה יותר ממאה פעמים שלא בצער, ותורתו של זה הלומד בעת דחקו מתקיימת בידו.

כך הוא הסדר! לכל אחד יש ימים כאלו וימים כאלו. יוסף הצדיק, היו לו שנים קשות מאוד (12 שנים בבית האסורים), אבל דווקא בזכותן הוא זכה בסוף להגיע "ליוסף הצדיק" ולהנהיג את עם ישראל במשך 80 שנה במצרים - האור הגדול בא מתוך החושך.

כנסת ישראל משולה לזית: הזית, ככל שאתה מכה בו יותר ויותר - שמנו יוצא ממנו יותר. כך גם ישראל: הקב"ה מביא עליהם נסיונות וקשיים, אבל הכול כדי להוציא מהלח אל הפועל את הכוחות הטמונים בהם. [ע"פ דורש טוב]

"אלה פקודי המשפן..." (לח כא) - השראת

השכינה על הצדיקים

בספר "דברי מהרי"א" (לרבי יהודה אסאד) ביאר את הפסוק עפ"י מה שאמרו חז"ל, שאל משה את הקב"ה: אם יחרב בית המקדש, היכן תשרה שכינתך? אמר לו הקב"ה: בצדיקים, ואמרו בגמרא: ל"ו צדיקים יש בעולם (סוכה מה). וזה שאמר הכתוב אל"ה בגמטריה = ל"ו, כלומר ב"אלה" - ל"ו צדיקים תשרה השכינה בעת אשר "פקודי המשפן משפן העדת" שהמקדשות יחסרו (פקדון מלשון חסרון, כמ"ש ויפקד מקום דוד) "אשר פקד על פי משה" כלומר שדבר זה נשאל ע"י משה.

[אוצרות התורה]

"ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים

את משפן אהל מועד" (מ, ב)

בשבעת ימי המילואים היה משה מקים ומפרק את המשכן. ביום השמיני הוא א' בניסן בשנה השנית - הקים משה את המשכן ולא פירקו.

יש להבין, מה העניין במה ששבעה ימים היה מקים ומפרק את המשכן? טמון כאן רמז גדול.

הכתוב אומר (משלי כד, טז): "כִּי שָׁבַע יִפּוֹל צְדִיק וְקָם מִבֶּאֱרַר רַבִּי יִצְחָק הוֹטֵנֵר זצ"ל: אנשים טועים לפרש את הפסוק שכוונתו לומר שהצדיק אינו מתייאש. אף על פי שנפל שבע פעמים - הוא קם! אך אין זה עומק הפשט בפסוק. כוונת הפסוק לומר שזהו הסדר! כדי להגיע לדרגת צדיק, או כשרוצה הקב"ה להגיב את האדם לדרגת רוחניות גבוהה יותר עליו "ליפול שבע פעמים" (ולעמוד בנסיונות). אי אפשר להגיע למדרגות גבוהות בלי ליפול תחילה, כאומרם (גיטין מג): "אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן".

נאמר בפסוק (מיכה ז, ח): "אֵל תִּשְׁמָחִי אִיבְתִּי לִי כִּי נִפְלֵיתִי קִמְתִּי כִּי אָשַׁב בַּחֲשָׁךְ ה' אֹרֵךְ לִי". דרשו חז"ל (מדרש תהלים): "אלמלא נפלת - לא קמתי, אלמלא ישבתי בחושך - לא היה אור לי". אם יתמכו בכל עת בתינוק שמתחיל ללכת, הוא לא יקבל ביטחון עצמי ללכת בכוחות עצמו.

תינוק לומד ללכת רק אם הוא הולך ונופל, נופל וקם. כשרוצים לבנות מבנה רב קומות, יש צורך לצקת יסודות עמוקים בתוך האדמה. היסודות שבעומק הם אלו שמאפשרים את העמדת המבנה לגובה.

הנסיונות הרבים, הקשיים שהאדם שקוע בהם, הם-הם שבונים אותו: "כִּי שָׁבַע יִפּוֹל צְדִיק וְקָם".

רבי יצחק הוטנר אומר, שהרבה ספרים מתארים את ילדותם של גדולי ישראל כאילו נולדו מלאכים... אבל צריך לדעת שאין אדם גדול שבילדותו מאס במשחקים! לכולם היו נסיונות, קשיים ונפילות. אנחנו מסתכלים על המוצר המוגמר, רואים לפנינו אדם גדול בישראל, ואין לנו ידיעה אמיתית מה הוא עבר עד שהגיע לאן שהגיע. אם היינו יודעים כמה נפילות היו להם, ואף על פי כן המשיכו להתמודד - היינו שואבים מכך כוחות גדולים לא להתייאש אף אם יש קשיים בדרך.

אדרבה, גדולי ישראל דוקא כן רצו שיספרו את הקשיים ולא רק את המופתים וההנהגות שלהם על מנת שידע כל אחד שלכל צדיק היה לו המון קשיים ונסיונות רבים - כדי לעודד אותנו לבל נתייאש ונדע תמיד שהדרך רצופה קשיים עד שמגיעים לדרגת צדיק.

ה'חזון איש' זצ"ל סבל כל חייו ייסורי גוף ונפש. הוא היה אדם חולני ולא זכה להיפקד בילדים. הייתה תקופה בחייו שמרוב חולשה אסרו עליו ללמוד בעיון. הוא ישב בבית הכנסת ולמד תנ"ך... הוא העיד על עצמו שאין לו שום שמחה בחיים, חוץ משמחת התורה ועשיית רצון קונו. הוא יצא "חזון איש"! אמר לי אחד מגדולי תלמידי החכמים שבדור, יהודי שיודע היטב מהו עמל התורה: "כשאני לומד 'חזון איש' אני מתחיל לבכות. במקום שנגמרים לי הכוחות לעמול - שם 'חזון איש' רק מתחיל..."

זהו העניין במה שמשה רבינו הקים את המשכן ופירק אותו במשך שבעה ימים, לרמוז לנו: "כִּי שָׁבַע יִפּוֹל צְדִיק וְקָם", ו"אלמלא נפלת - לא קמתי".

פרשת פקודי

פרשת פקודי היא הפרשה שמסיימת את ספר שמות - ספר הגלות והגאולה. בפרשת פקודי, משה רבינו מסיים את בניית המשכן ונותן סיכום (ד"ח) לסכום הכללי שנאסף - פירוט התרומות, וכן תיאור המפורט של כלי המשכן, הבדים, העמודים וכל יתר המרכיבים שהיו דרושים להקמתו.

המשכן וכוח השותפות

במשכן השכינה והקדושה היתה שורה בו, המשכן נבנה על ידי תרומות הציבור שנאספו מעם ישראל. כל אחד תרם כפי יכולתו, התורה וחז"ל אמרו שאנשים עשירים ועניים, גברים ונשים, תרמו מנדיבת לבם. כשכל אחד נתן מה שביכולתו ומהלב, אזי כל איש מישראל הוא חשוב והוא מרגיש חלק מהעבודה הקדושה והנעלה הזו.

חשוב לראות כאן את הביחד והאחדות ואת המשמעות של היצירה המשותפת (השותפות) והמאמץ של כל אחד ואחד במלאכת המשכן.

הנכונות לתרום מעצמנו

בפרשת פקודי, יש דגש על תרומות מהלב. כל אחד מעם ישראל נתרם כדי לממש את פרויקט המשכן. המדרש אומר שהתשוקה וההשתדלות לתרום לא היו רק מתוך חובה, אלא מתוך רצון פנימי חזק. זהו מסר חשוב שכולנו יכולים לקחת לחיים האישיים שלנו - כאשר אנו תורמים מתוך רצון פנימי ולא מתוך כפייה, התוצאה היא הרבה יותר משמעותית ומועילה מספקת (תחושת סיפוק גבוה).

משמעות הסיכום והחזרה על הנתונים

הפרשה מציינת את כל העבודות שהושלמו לבניית המשכן ומחזרת שוב על פרטיהם. החזרה על הפרטים, גם אם הם כבר נזכרו בפרשות הקודמות, מביעה את החשיבות של כל פרט ופרט בעבודת הקודש. אין דבר שהוא חסר ערך, וכל פעולה, קטנה כגדולה, היא בעלת משמעות רבה. זה גם מלמד אותנו על החשיבות של תשומת הלב לפרטים בחיים - כל פעולה שיש לנו יכולה להיות משמעותית אם נתייחס אליה ברצינות ובכבוד.

המשכן והכנסת השכינה

המשכן היה מקום שבו שכנה השכינה. זהו מקום שבו עם ישראל יכול היה להרגיש את נוכחות ה' בצורה מוחשית. זה מלמד אותנו על המשמעות הגדולה של הקשר עם השם יתברך ויכולתנו להרגיש את קרבתו, אפילו בעולם החומרי. כאשר אנחנו פועלים מתוך כוונה נכונה, כל מקום וכל פעולה בחיינו יכולים להיות "משכן" לשכינה.

השמירה על קדושת המקום

בסוף פרשת פקודי, כאשר המשכן נבנה, תיאור השקתו והכינון שלה מדגיש את העניין של הקדושה שהייתה במקום. זהו מקום שבו ה' שוכן, ולכן יש לשמור על קדושתו ולטפלו בקפידה ובאהבה. כל אחד מאיתנו יכול לקחת את הרעיון הזה ולהביא אותו לחיים הפרטיים - לשמור על המקומות והזמנים הקדושים בחיינו, ולהתייחס אליהם בכבוד ובתחושת ערך ושייכות.

לסיכום, פרשת פקודי מדגישה את החשיבות של תרומה מתוך רצון פנימי, את הערך של כל פרט ופרט בעבודת הקודש, ואת הקשר החיוני והקדוש בין הקדוש ברוך הוא לבין עם ישראל.

שבת החודש על מה ולמה

פרשת החודש היא הרביעית מ-ארבע הפרשיות המיוחדות. המקור לשבת החודש נמצא בספר שמות (יב, פסוק א-כ) ומתארת את מצוות קביעת חודש ניסן, את קרבן הפסח וההכנות לקראת חג הפסח. בפרשה זו יש את הצייווי הראשון על חידוש הלוח העברי, בו נמסר לעם ישראל ש"החֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם ראש חֹדְשֵׁים" (שמות י"ב, ב), והחודש הראשון בשנה יהיה חודש ניסן.

הנה מספר רעיונות שניתן ללמוד מפרשת החודש:

החידוש בהתחלה ובזמן

החידוש שמובא בפרשת החודש הוא קביעת חודש ניסן כראש השנה למועדים: "החֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם ראש חֹדְשֵׁים" - אין זה רק חידוש בלוח השנה, אלא גם בראיית הזמן. יציאת מצרים הייתה לא רק חוויה של גאולה פיזית, אלא גם שינוי מהותי בתפיסת הזמן של עם ישראל. עד יציאת מצרים, לעם ישראל לא הייתה הזיקה הישירה לזמן קדוש, אבל יציאת מצרים היא לא רק אירוע היסטורי, אלא שינוי במערכת הזמן, שבו כל חודש מתחיל מחדש ונושא עמו את הפוטנציאל לגאולה, לתחייה ולחידוש.

ללמדנו, שכל חודש הוא הזדמנות חדשה להתחדשות רוחנית. כל התחלות, גם הקטנות ביותר, יכולות להיות תחילתה של דרך חדשה. כמו שעם ישראל קיבל את האפשרות להתחיל מחדש אחרי יציאת מצרים, כך כל אחד מאיתנו יכול לחדש את חייו בכל רגע.

הפסח - זכר ליציאת מצרים

המצווה הראשונה שנצטוו עליה בני ישראל כעם אחרי יציאת מצרים היתה מצוות קרבן הפסח. קרבן זה לא רק היה מנחת תודה על הישועה, אלא גם היה זכר למעשה הגאולה. פסח הוא לא רק חג זיכרון, אלא חג של נוכחות אלוקית בהווה. כל שנה אנחנו לא רק זוכרים את יציאת מצרים, אלא גם משדרים לעולם את העובדה שאנחנו חווים את כוחו של ה' יתברך בכל רגע ורגע ולא רק בנסים שהיו במצרים ועל ים סוף.

וזה בא ללמדנו, הזיכרון לא רק מחזיר אותנו אחורה בזמן, אלא הוא גם מעניק לנו את היכולת להרגיש את האמונה ואת כוחו של ה' בנעשה בכל רגע. חג הפסח מעורר אותנו להכיר את חוויות הגאולה האישיות שלנו, ולהתחדש באמונה בכל פעם מחדש.

המשמעות הרוחנית של החודש

החודש הראשון של השנה הוא חודש ניסן, ובו חוגגים את חג הפסח. חודש ניסן הוא חודש של גאולה, חודש שבו יוצאים ממצרים (מהמצרים) ומתחילים מחדש. אך מה שמעניין הוא שההזדמנות לגאולה היא לא משהו חד פעמי, אלא מהות שמלמדת אותנו על הגאולה הפנימית של כל אחד מאיתנו. יש משהו מאוד רוחני בכך שנחוג את החג הזה דווקא בחודש ניסן, שבו נרקמים מחדש חוטי האמונה והחיבור שלנו.

המסר הוא: כל חודש בחיים שלנו יכול להיות חודש של גאולה והתחדשות. יש בנו את הכוח והיכולת, כמו שיצאנו ממצרים, גם להתרומם מכל מצב שבו אנו נמצאים. אנחנו יכולים לראות בכל חודש הזדמנות חדשה להתחיל מחדש, לצאת מהמצרים האישיים שלנו ולהתחיל מחדש.

לסיכום, פרשת החודש לא רק מציינת את קביעת החודש הראשון בשנה, אלא מעוררת אותנו להסתכל על הזמן בצורה אחרת, כעל הזדמנות מתחדשת בכל רגע ורגע. זו פרשה שמדברת על חפזון, על יציאה ממצבים לא נוחים, על גאולה אישית ורוחנית, ועל הזכות והיכולת להתחיל מחדש.

“פי ענן ה' על המשכן יומם... לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם” (מ, ל"ח) - כוחם של חכמי התורה - סיפור

הרב עובדיה השהה לאלתר את פסק הדין, וביקש לבדוק את הדברים לעומקם, ופסק שאין להתיר. בצבא לא הבינו את פשר העיכוב, אך לא יכלו לעשות דבר לאור העובדה שהרב עובדיה והרב אלישיב פסקו שאי אפשר להכריז עליו כהרוג.

בהמשך, נחתם הסכם שביתת נשק שכלל גם חילופי שבויים. השבויים הגיעו בקבוצות קבוצות.

הרב שרמן שלח קצין מטעמו שיבדוק, אולי בכל זאת דב הלפרין נמצא ביניהם. הסיכוי היה אפסי, שמו לא הופיע ברשימת השבויים שהכין הצלב האדום, אפילו מהמשפחה שלו איש לא בא לקדם את פניו... אבל דב הלפרין היה שם! הקצין מטעם הרב שרמן צלצל אליו בהתרגשות: “דב הלפרין חי! הוא עומד לידי! הוא לא מבין למה אף אחד מבני משפחתו לא בא לקדם את פניו כמו יתר השבויים!

הוא מספר שהוא אכן נפצע, והמצרים לקחו אותו בשבי.”

הרב שרמן מיהר להתקשר למשפחה ובישר להם: דב הלפרין חי, והוא בנמל התעופה!

הם סרבו להאמין... מה התברר שאותם אנשים שכתבו את רשימות שמות השבויים היו צרפתים, וחלה איזושהי טעות בכתיבה. מסיבה זו לא הופיע שמו ברשימה.

כל מפקדי הצבא עמדו פעורי פה: “הרבנים שלכם מחוללי נסים”, אמרו.

אך הרב שרמן אמר להם: “זה לא נס. זה הכוח שיש לחכמי התורה!”

במלחמת יום הכיפורים נשפך דם ישראל כמים, רח"ל. למעלה מאלפיים וחמש מאות הרוגים, הי"ד. הדבר גרם לכך שנשים רבות הפכו לעגונות, מאחר שלא היה מיידע מה קרה לבעליהן. הרב אלישיב זצ"ל הורה לרב הראשי הצבאי באיזור ירושלים, הרב שרמן, ללכת תמיד בלווי שני דיינים, שאחד מהם ספרא דדינא, כדי שכל אימת שיוכלו לגבות עדות אודות גורלו של מאן דהו, כגון מחיילים שחזרו מהשטח וסיפרו מה קרה שם - יקבלו את העדות ויעלו אותה על גבי הכתב. כך ניתן יהיה להציל נשים מעגונות. גם הצבא הקים בית דין מיוחד לעגונות, שכלל גם את הרבנים הראשיים הצבאיים. הסיכום היה שהצבא לא יוציא שום קביעה בטרם יאשר אותה בית הדין.

בתחילת המלחמה עלה חשש לחייהם של שלושים ושניים חיילים ששהו במוצב קנטרה בצפון מזרח מצרים.

שלושת הדיינים הזדרזו לקבל עדויות מחיילים - מי חי, מי מת, מי נעדר, כמו כן קיבלו מהצלב האדום רשימות של שבויים. בסופו של דבר נותרה חוסר וודאות לגבי חייל אחד, דב הלפרין, שלא ידעו מה עלה בגורלו.

הרב שרמן נפגש עם מפקד מוצב קנטרה, שסיפר את שאירע עמם: “כשהתחילה המלחמה קיבלתי הוראה מהצבא לסגת מהמוצב ולחבור לכוחות השריון שהיו ממוקמים כ-15 קילומטרים מן המוצב.

חזק חזק ונתחזק

בברכת התורה רון ברינה

“לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון” (משלי טז, א)



לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רוח: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רוח בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה. **זיווג הגורל:** ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זרבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואת: הרב מאיר נסים בן כמסנה שליט"א אהרון בן רוח: משה בן רחל: מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן הגר: גולן בן דינה: אסתר בת שישנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חות: מרים קוק בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נוארה: רות בת לינה: מורית בת רחל לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קיימא: יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס ויקטוריה תקוה בת רינה: עדי בת מזל מאיר יעקב בן רחל: דניאלה בת עופרה אושר בת אורנה: מירי בת סוזן

אספתי את החיילים שנשארו בחיים לאחר המתקפה, וכשירד הלילה התחלנו להתפנות. כל האזור כבר היה כבוש בידי המצרים, ותוך כדי הפינוי המטירו עלינו המצרים מטח כבד של כדורים. כל החיילים נשכבו על הרצפה עד שמטר היריות פסק.

בפסק הזמן הזה החלטתי לחזור למוצב קנטרה. צירפתי אליי שבעה-עשר חיילים. בדרך למוצב אני רואה חייל הרוג שוכב על הארץ, כשכולו מנוקב בכדורים. כלומר, הוא ודאי מת. רכנתי מעליו וראיתי שההרוג הוא דב הלפרין. ראיתי גם את צבע השיער שהיה צבע שערן של דב הלפרין.”

שאל אותו הרב שרמן: “האם ברור לך שזה דב הלפרין?” השיב לו המפקד: “תשמע, זו מלחמה. תשעים אחוז שזה היה הוא. אף פעם אי אפשר לומר מאה אחוז. הוא היה אתי בקבוצה של החילים כשנסוגנו, וכשחזרתי לא ראיתי אותו וראיתי את הגופה, כך שברור לי שזה הוא.”

במקביל, גם במשטרה הצבאית חקרו את המפקד, ורצו להוציא, על סמך עדותו, פסק שאשתו של דב הלפרין רשאית להינשא.

מרב עובדיה יוסף זצ"ל (שעסק בהתרת עגונות במלחמה) צידד להתיר, והרופא הצבאי הודיע למשפחה כי הוא מת.

הרב שרמן מיהר לרב אלישיב וסיפר לו את כל המקרה לפרטי פרטים, והרב אלישיב פסק: אי אפשר להכריז עליו כהרוג ולהתיר את אשתו! והראיה, שלמרות ההפגזות הכבדות של המצרים - היו כאלו שנצלו! ובאשר לעדותו של המפקד - אין לסמוך עליה בשעת מלחמה. אי אפשר להתיר! הרב שרמן מיהר לרב עובדיה, ואמר לו את פסקו של הרב אלישיב.